

JULI 1990

DE VERENIGING VAN DORPSBELANGEN HOLWERD

KONTAKTBLAD VOOR HOLWERD EN OMGEVING

VAN DE REDAKTIE

Sinds het vorige nummer zijn we al weer twee geslaagde dorpsfeesten verder, is er een bijzonder prachtig optreden geweest van beide korpsen hetgeen zeker voor herhaling vatbaar is en hebben we een politieke aardverschuiving gezien in de gemeente Dongeradeel. Blijkbaar was er veel onvrede met de situatie zodat een algemeen belang Dongeradeel drie zetels wist te veroveren. Gezien hun verkiezingsprogramma mogen we het een en ander van hun verwachten.

Nu zijn we in ieder geval van plan om in de toekomst wat vaker overleg te gaan voeren met alle politieke partijen uit de gemeente. Wij menen dat er dan zaken sneller kunnen worden gerealiseerd. Bij alle aanvragen die we bij de gemeente doen krijgen we steevast het antwoord: "Het geld is voor dit en volgend jaar op." Dit ontmoedigt behoorlijk temeer omdat vaak blijkt dat er bepaalde, in onze ogen nu niet direkt urgente, zaken ineens wel gerealiseerd kunnen worden, al blijkt het dan vaak in Dokkum te zijn, zonder hiermede te zeggen dat in Dokkum wel alles mogelijk is. Ook vanuit een tweetal politieke partijen is de wens geuit tot meer contact tussen de partijen en de verenigingen van dorpsbelang en/of de federatie van dorpsbelangen.

Gezegd dient te worden dat er de laatste tijd behoorlijk is geïnvesteerd in ons dorp. Een fors aantal projekten van dorpsverbetering zijn gerealiseerd en daar zijn we zeer blij mee.

De reconstructie van de Stationswei is maar voor een heel klein gedeelte uitgevoerd. Op meerdere plaatsen zouden versmallingen worden aangebracht om het verkeer en met name de bussen langzamer te laten rijden teneinde overlast tegen te gaan. Omdat dergelijke maatregelen in de praktijk nogal eens blijken tegen te vallen hebben we gevraagd om de nieuwe situatie eerst met tijdelijke middelen uit te zetten zodat we na een jaar eens konden zien hoe de uitwerking ervan zou zijn in de praktijk.

Op dit moment moet je toch weer constateren dat de gemaakte afspraken met wethouder De Vries niet of slechts gedeeltelijk worden nagekomen. Op de hoek van de Stationswei met de W. Dijkstrastraat is de hoek verkleind maar wel in permanente vorm. De rest van het plan heeft men laten liggen. Alsof we niets anders te doen hebben moeten we hier ook weer achteraan, weer eens op de wensenlijst. Gelukkig hebben we bij de gemeente nu een aanspreekpunt in de heer Folbert, die is aangewezen als intermediair tussen de gemeente en de dorpen om de communicatie wat sneller te laten verlopen.

GEMEENTESUBSIDIE OP BOUWKAVELS

In de huidige situatie verkrijgt men van gemeentewegen een subsidie van f 5000,- op aankoop van een stuk bouwgrond in de dorpen. Vanuit de federatie is al vaak gepoogd dit bedrag hoger te krijgen teneinde meer grond te verkopen. In vele omliggende gemeenten lagen deze bedragen ook al hoger.

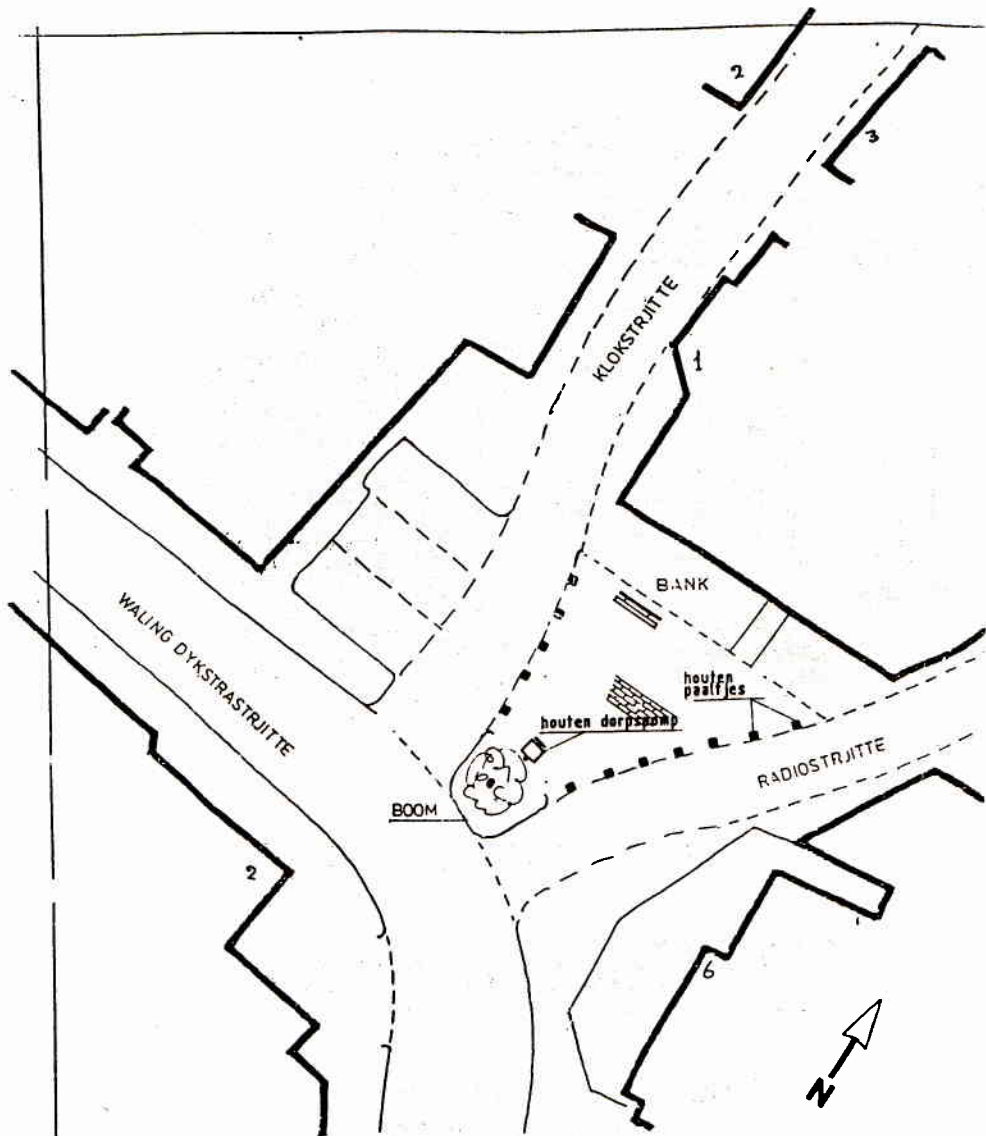
Men is doende dit bedrag te verdubbelen. Mocht dit allemaal doorgaan en daar ziet het zeker naar uit dan zal de federatie van dorpsbelangen in het najaar een campagne starten om de kavels aan de mens te brengen. Mogelijk dat de banken dan ook nog interessante aanbiedingen kunnen leveren. Later hierover meer.

VANUIT DE FEDERATIE VAN DORPSBELANGEN

De federatie begint beter te lopen en op verzoek van de federatie heeft het gemeentebestuur positief beslist inzake een permanent overleg tussen de federatie en de gemeente. Er zal een structurele overleg situatie komen met daarin vier vertegenwoordigers van de dorpen. Plannen van de gemeente kunnen in deze "commissie" worden getoetst alvorens men ze uitvoert, in plaats van het bijna gebruikelijke andersom uitvoeren (zie de pomp op het Bosma's plein).

Ook kan dit overleg gebruikt worden om ideeën uit de dorpen naar voren te brengen. Waar we het zeker niet over willen hebben is het plaatsen van een lantaarnpaal in één van de dorpen of anderszins kleinigheden hoe belangrijk misschien ook voor het betreffende dorp. Het gaat om structurele zaken aangaande werken en wonen in de gemeente.

Mensen die menen te weten daar oplossingen voor te hebben, horen wij hier graag over. Gelukkig zijn er nog vele mensen die positief willen meedenken over onze gemeente.

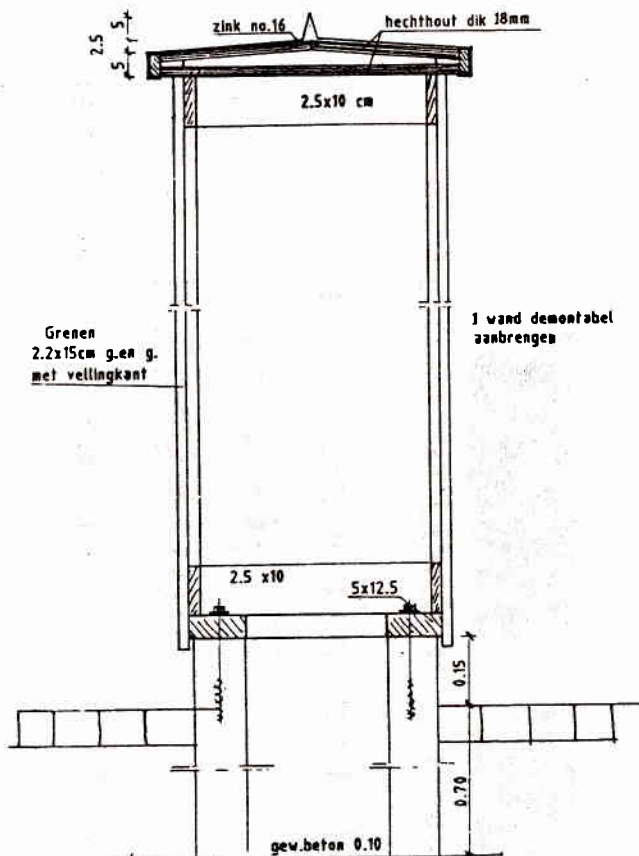

OPENBARE WERKEN DONGERADEE

object herinrichten BOSMA'S PLEIN HOLWERD

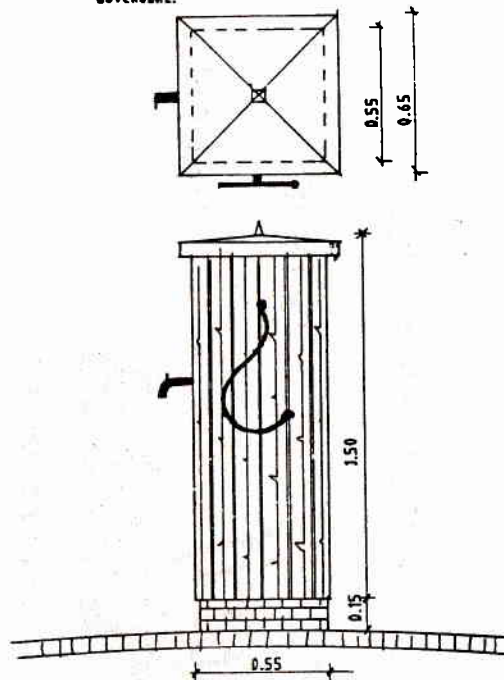
onderwerp plaatsen boom, pomp en bank

get. JM	datum 25-8-89	sch. 5 ^{de}	tek. nr W 282 d
schaal 1:200	gew.	bestelnr.	

doorsn. 1:10

bovenaan..

aanzicht 1:20

OPENBARE WERKEN DONGERADEEL

object

Houten dorpspomp HOLWERD

onderwerp

Aanzicht en doorsnede

get	J.M.	datum	25-8-89	gek		tek nr	W 282c
schaal		gew		bestek nr			

POMP BOSMA'S PLEIN

De huidige "pomp" of wat het ook maar wezen mag, zal worden verplaatst naar Anjum. Dit na overleg met dorpsbelang Anjum, die de pomp wel mooi vinden, in ieder geval mooi genoeg voor het doel waarvoor zij het willen gebruiken.

U heeft in de krant kunnen lezen hoe de nieuwe situatie wordt en u heeft daarop kunnen reageren. Een aantal mensen heeft dit gedaan en we zijn erkentelijk voor hun inbreng. Ook kwam vanuit een gedeelte der middenstand de suggestie om de benodigde gemeentegelden rechtstreeks naar Holwerd over te maken zodat met gezamenlijke inbreng en inspanning een pomp kan worden gemaakt die erg dicht komt bij de pomp uit het verleden.

Mogelijk zelfs dat deze dan echt werkzaam wordt, ook al dient deze natuurlijk afsluitbaar te worden gemaakt, teneinde de buurtbewoners niet constant met natte voeten te laten zitten. Voor deze situatie is veel te zeggen en een verzoek hiertoe is al uitgegaan naar de gemeente, maar duidelijk zal zijn dat er dan wel duidelijke afspraken gemaakt dienen te worden. Wij informeren u hierover.

4 MEI - HERDENKINGSDAG

Massaal trok de Holwerder bevolking naar de begraafplaats bij de Ned. Herv. kerk. Dhr. Bierma van de Stichting '40/'45 legde een krans namens Stichting '40/'45 bij het graf van dhr. Ekkers.

Wethouder D. de Vries en kinderen van 'de Tsjelke' en de 'Ploos van Amstel school' legden kransen neer bij de begraafplaats van de neergeschoten Nieuw-Zeelandse piloten.

In de volledig gevulde Ned. Herv. kerk hield ds. Sap een herdenkingsmeditatie. Door zijn boeiende rede riep hij de drie piloten weer in het leven en vermaande met name de kinderen voor een alles vernietigende oorlog.

"Sjong mar ta", het Herv. kerkkoor en "Lof den Heer" ondersteunden de meditatie.

5 MEI - BEVRIJDINGSFEEST

Op bevrijdingsdag trokken de Holwerders naar de Voorstraat. Dorpsbelang had een aantal activiteiten voor de kinderen en jeugd opgezet. Muziekvereniging "De Bazuin" trok door het dorp en tegen 9.30 uur was eerst de "versierde fietswedstrijd" met een extra prijs voor de beste "Heavy Metal" fiets.

Tegen 10.15 uur was er voor de kleuters en jongeren tot 8 jaar een tekenwedstrijd op de Voorstraat. Meer dan 80 deelnemers waren er bij de wedstrijd aanwezig.

Voor de wat oudere jeugd was er een vossenjacht met meer dan 60 deelnemers. De vossejacht was mede tot stand gekomen door de spontane medewerking van het jeugdbestuur van "de Sound" te Holwerd. Zonder lang te vergaderen was er binnen een paar uur een programma. Dit alles binnen één week voor 5 mei.

Tegen 12.00 uur luidden de klanken van "Crescendo" de viering uit.

Wij willen hier nog alle verenigingen en personen die ons geholpen hebben voor hun spontane medewerking en inzet bedanken.

Voor diegene die een prijs van "Henks platenbar" hebben gewonnen en hun prijs nog niet hebben opgehaald, willen die even contact opnemen met Sonja de Jong.

DORPSVLAG

Voor belangstellenden is de dorpsvlag met het wapen van Holwerd te koop.
Prijs leden f 35,00
prijs niet-leden f 40,00

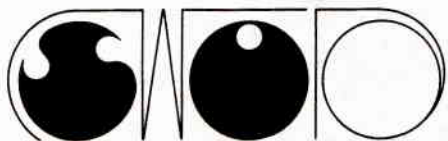
DE SPEELTUIN

Ale v.d. Wal en Margriet Bouma zullen in de toekomst de speeltuin gaan onderhouden.

BRADERIE

De braderie wordt op 22 augustus gehouden.

STICHTING WELZIJN OUDEREN DONGERADEEL

Markt 32, 9101 LS Dokkum, Tel. 05190-2223/4646
Bank: N.M.B. Dokkum nr. 66.07.62.234

Aan de mensen van 55+ in onze regio

Voelt u er iets voor om in het volgende seizoen eens een cursus te volgen? De Stichting Welzijn Ouderen Dongeradeel geeft u hierbij een lijst met vele mogelijkheden.

AANBOD NIEUWE KURSUSSEN VOOR 55 JAAR EN OUDER

• Klusjeskursus

Deze cursus gaat 25 september van start in Raard.

Er worden 8 lessen gegeven. Deelneming is gratis. U kunt zich opgeven vóór 25 juli a.s.

De klusjes die u geleerd worden gaan met name over elektrisch, telefoon, gas etc.

• Kalligrafie

Dit kan het best worden omschreven als 'schoonschrijven'.

Deze cursus kost f 30,00 per 5 lessen. Exclusief materiaalkosten. De cursus kan in elk dorp worden gehouden, bij voldoende deelname.

• Geheugenkursus

Voor als u een klein beetje vergeetachtig wordt.

Dit is een cursus waar u door middel van technieken en hulpmiddelen beter leert onthouden. De cursus omvat 10 lessen en kost f 60,00 plus f 12,50 voor het lesboek.

• Oppoetsen en bijtanken

Bestemd voor rijbewijsbezitter.

'Opfriskursus' voor mensen die hun rijbewijs al wat langere tijd bezitten. Kosten f 35,00 per persoon, 5 lessen, één les per week. Een naslagwerk wordt u daarbij aangeboden.

Dit zijn de 'nieuwe cursussen', natuurlijk kunt u zich ook opgeven voor bijvoorbeeld een reanimatie-kursus of kraaltje-breikursus.

Het opgave adres is voor regio West:

Mevr. C. Kloosterman, Jousterwei 1, 9147 BH Hantum, tel. 05198-1479

zegt het voort - zegt het voort - zegt het voort -

OOST-DUITSE PENVRIENDEN TE GAST BIJ FAM. DOL

Detlef en Sonja Meincke vonden 8 jaar geleden een luchtballon met het adres van fam. Dol. In de loop der jaren is er een hechte penvriendschap ontstaan. In mei van dit jaar konden Detlef en Sonja de familie Dol voor het eerst persoonlijk ontmoeten, dankzij de opheffing van de reisbeperkingen in de D.D.R.

Broer en zuster vonden het gewoon te gek hier in Holwerd. Ze prijsden de mooie natuur en de winkels. Een week lang verbleven zij hier in Holwerd en beloofden weer terug te komen.

Dorpsbelang overhandigde hun een herinneringstegel van Holwerd.

Mevr. Dol vertelde onlangs dat Detlef één dezeer dagen weer naar Holwerd komt, want zijn moeder zal een oogoperatie ondergaan in de "Sionsberg" te Dokkum, zodat ze weer zal kunnen zien.

HET VERLEDEN VAN HOLWERD

Zo langzamerhand hebben we ons dorp van verschillende kanten belicht. We zijn begonnen met het vermelden van de vele winkeltjes en bedrijfjes die er vanaf omstreeks 1920 bestonden, maar de vraag blijft hoe verdienden de andere inwoners de kost. Het is bekend dat we hier in een agrarische streek wonen en dat de bewoners hun bestaan vonden, hetzij direkt of indirekt, in landbouw en veeteelt.

Zo was het tenminste nog in de tijd van \pm 1920 tot 1945. In de vorige eeuw was vrijwel alle landbouwgrond in gebruik bij de boeren die rondom Holwerd en enkelen binnen de dorpskom woonden.

Omstreeks de jaren 1880-1890 kwam daar verandering in. Tengevolge van een landbouwcrisis in die jaren raakten verscheidene boeren aan lager wal, met als gevolg een faillissement enz. De landerijen moesten noodgedwongen tegen lage prijzen worden verkocht en kwamen vaak in handen van mensen die ze gingen verhuren. Veel mensen die voorheen bij de boer werkten zagen er licht in om voor zichzelf te beginnen, misschien was het ook een drang naar zelfstandigheid.

Zo zijn in die tijd de gardeniers ontstaan. Sommigen konden een perceeltje bouwland huren, anderen schaften een paar koeien aan. Deze konden ze dan gemeenschappelijk weiden in de kegen. Voor de winter moest dan vaak op primitieve wijze stalgelegenheid gemaakt worden. De kegen waren de weilanden vanaf het sportterrein tot ongeveer halverwege de Grándyk. Later zijn deze weilanden opgegaan in camping, begraafplaats, Rondweg, Deltabouw en Radeko.

Deze koemelkers verkochten hun melk dan in de regel aan particulieren. Hoeveel moeite deze kleine landgebruikers deden om een bestaan te vinden is onvoorstelbaar, het land lag meestal ver van huis en was vaak alleen lopende te bereiken. Een voorbeeld hiervan was dat iemand een perceeltje land achter in de Westerpolder had nabij de Zeedijk. Daar had hij een paar koeien en ging er daags twemaal met twee emmers aan het juk heen te melken.

In die tijd tellen we wel 125 van zulke gardeniers, groot en klein. Sommigen hadden zich paarden en wagens en ander gereedschap aangeschaft en deden werk voor de kleinere bedrijfjes. Dit waren de zogenaamde "fuorlju". Enkele namen: Pieter Ales Visser, Ids I. Bierma, Ane van der Meulen, Gerrit Ontank (een naam die thans is uitgestorven).

Het is ondoenlijk om alle namen te noemen, maar toch wil ik hier en daar nog een greep doen. Zo woonden er aan het straatje dat nu het "Gernierspaad" heet de volgende gardeniers: Klaas Buwalda (met paarden), Jetze Ploeg, Jan Posthumus, Frans Miedema, Yde Hoekstra, Louw Wopkes Olivier, Gelt Koopmans, Jan Miedema en nog verschillende in de nabije omgeving. Opmerkelijk was het dat juist in de moeilijke dertiger jaren, toen de bedrijfsopbrengsten zo slecht waren, sommigen paard en wagen aanschaften en blijkbaar meer land gingen huren. Zelfs een gepensioneerd politiemann (oudHolwerder) begon nog een gardeniersbedrijfje. Ook buiten het dorp woonden hier en daar gardeniers, zo woonden er op Elba zeker een zevental, de een wat groter bedrijf dan de ander.

Germ Wieringa liet een nieuw huis bouwen aan de Dokkumerdyk, waar nu K. Koopmans woont, en begon daar zijn landbouwbedrijfje. Ook Kees Visser durfde het wel aan en liet aan de Elbasterweg een huis met schuur en stal bouwen, nadat hij eerst aan de Hegebuorren jarenlang een bedrijfje had gehad. Deze boerderij is een aantal jaren geleden al weer afgebroken en de grond is bij het bejaardencentrum gevoegd.

In de loop der jaren zijn al deze bedrijfjes opgedoekt, meestal door ouderdom of overlijden van de eigenaar. Grotere vaak door sanering als gevolg van de ruilverkaveling. Als stille getuigen weten we in het dorp nog enkele schuren te staan. Aan de Stationsweg die van Vrieswijk waar de familie Boomsma woonde en die van P. Stielstra waar Gosling de Groot woonde en voordien sinds jaren her de familie Jan Lieuwes Wiersma.

Aan de Fiskwei staan nog drie schuren naast elkaar, vroeger bewoond door familie Sjoerd Posthumus, later door Sjoerd en Sijtze Jouta. Ime de Haan heeft er daarna zijn loonbedrijf gehad, later overgenomen door Jelle van der Zwaag en thans heeft K. Rozema er zijn bedrijf. De middelste schuur was van Hilbrand Jansma, daarna zijn zoon Igle en later van Anne Koopmans. De derde schuur was van Germen Gelts Koopmans en laatstelijk bewoond door zijn zoon Gelt.

Ook buiten het dorp zijn verschillende boerderijen vervallen, maar daarover hoop ik later nog eens te schrijven.

M.G.

REIS 55+-ERS OP 30 MEI 1990

Voor een vijftigtal ouderen 55+ was woensdag 30 mei j.l. een geslaagde dag. Het bestuur van Dorpsbelang heeft m.i. om ieder jaar zo'n dag in de voorzomer te organiseren in een echt belang voorzien.

Immers vanaf 's morgens acht uur tot 's avonds zeven heerst er een gezellige sfeer. Toen we dan ook om precies acht uur van start gingen in een mooie nieuwe bus van Veenstra met een prima chauffeur; en een zorgzaam bestuur of gedeelte daarvan met de heer Bergema en de dames Osinga, de Jong en Kamstra, was de grondslag voor een fijne dag al gelegd.

Bergema sprak in het begin de wens dan ook uit, dat we gezamenlijk met een goed humeur een fijne reis tegemoet zouden gaan. De chauffeur vertelde waar we alzo naar toe gingen en hield ons op de hoogte van bezienswaardigheden. De reis ging langs vele rustige wegen via Drachten richting Diever.

Al begon de dag wat het weer betrof een beetje sober, het gezegde donkere morgen, zonnige dag, ging ook nu weer volledig op. U begrijpt dus, gewaardeerde lezers, dat Drente het uitgangspunt was en zoals we weten is dit een prachtige provincie, zeer gevarieerd met bos, heide en agrarische bestemmingen.

Jammer voor de Drentse en ook nog voor enkele Friese akkerbouwbedrijven waren in onze route vele aardappelvelden door de vorst zo aangeslagen dat er van een goede oogst nauwelijks meer sprake kan zijn.

De koffie en gebak in de Dieverse bossen smaakten heerlijk en met nieuwe moed ging de reis verder naar Exloo waar een half uur gepauzeerd werd, voor het bekijken van o.a. de Duizendpoot met prachtig handwerk, wat vooral voor de vrouwelijke helft zeer aantrekkelijk was. Door het mooie weer konden de heren een gezellig babbelje maken en even wandelen.

Vervolgens gingen de magen ook om wat vragen en reden we naar Drouwenerzand de tafels stonden hier rijkelijk beladen op ons te wachten. Na een drankje of een biertje deden we ons dan ook te goed aan het Drentse brood, door dit lekker naar binnen te werken.

Het was toen ook al 13.00 uur, dus de helft van de reis zat er al bijna weer op. Toch vermaakten we ons ook nog even in de speeltuin, of je nu jong of oud bent, het blijft boeiend.